

MAKTAB MUSIQA TALIMIDA INNOVATSION USULLAR ORQALI O‘QUVCHILARDA IJODKORLIKNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Toshmatov G‘ulomjon Olimjonovich
NamDPI ART pedagogika kafedrsi v.b dotsenti
Shamsiddinova Ziyoda Sobirjon qizi
Namangan davlat pedagogika instituti
Musiqa ta'limi yo‘nalishi 3-bosqich talabasi

Annotation: Ushbu maqola maktab musiqa ta'limida innovatsion usullar orqali o‘quvchilarda ijodkorlikni rivojlantirish metodikasini tahlil qiladi. Musiqa ta'limining ahamiyati va yangi yondashuvlar haqida ma'lumotlar beriladi.

Keywords: musiqa ta'limi, ijodkorlik, innovatsion usullar, metodika.

Kirish

Musiqa ta'limi sohasida innovatsion usullarni qo‘llash, zamonaviy ta'lim jarayonlarining ajralmas qismi sifatida muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolaning maqsadi, musiqa ta'limidagi innovatsion usullarni tahlil qilish va ularning ta'lim jarayoniga ta'sirini aniqlashdan iborat. Musiqa ta'limi nafaqat san'atning bir shakli sifatida, balki o‘quvchilarning intellektual va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Shu sababli, ta'lim jarayonida yangi metodologiyalarni joriy etish, o‘quvchilarning qiziqishini oshirish va ularni yanada samarali o‘qitish imkonini beradi.

Musiqa ta'limida innovatsion usullarni qo‘llash, o‘quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashish imkonini yaratadi. An'anaviy ta'lim usullari ko‘pincha o‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini cheklaydi va ularning o‘zlarini ifoda etish imkoniyatlarini kamaytiradi. Innovatsion yondashuvlar esa, o‘quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishga, ularning o‘z fikrlarini erkin ifoda etishlariga va yangi musiqiy tajribalar orttirishlariga yordam beradi. Masalan, loyiha asosidagi o‘qitish usuli orqali o‘quvchilar o‘zlari tanlagan musiqiy asar ustida ishlashlari, ularni tahlil qilishlari va o‘z ijodiy fikrlarini namoyish etishlari mumkin. Bu esa ularda mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.

Yana bir muhim innovatsion usul — raqamli texnologiyalardan foydalanishdir. Bugungi kunda turli xil dasturlar va ilovalar yordamida o‘quvchilar musiqa nazariyasini o‘rganishda, asarlarni ijro etishda va musiqiy kompozitsiyalar yaratishda osonlik bilan foydalanishlari mumkin. Raqamli texnologiyalar, shuningdek, o‘quvchilarning o‘zaro hamkorlikda ishlashiga, masofaviy ta'lim jarayonida bir-birlaridan o‘rganishlariga va yangi musiqiy janrlar bilan tanishishlariga yordam beradi. Shu bilan birga, onlayn platformalarda o‘qituvchilar

va o‘quvchilar o‘rtasidagi muloqotni yanada samarali qilish imkoniyati paydo bo‘ladi, bu esa o‘quvchilarning motivatsiyasini oshiradi.

Musika ta'limida innovatsion usullarni qo‘llash nafaqat o‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga, balki ularning musiqiy bilimlarini kengaytirishga ham xizmat qiladi. O‘quvchilar turli xil musiqiy uslublar, madaniyatlar va tarixiy kontekstlar bilan tanishish orqali o‘z musiqiy dunyoqarashlarini kengaytiradilar. Shu bilan birga, musiqiy ijodkorlik jarayonida o‘z hissalarini qo‘shish va yangi g‘oyalarni ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo‘lishadi. Bunday yondashuvlar, o‘quvchilarning musiqiy didini shakllantirishga va ularni kelajakda professional musiqachilar sifatida tayyorlashga yordam beradi.

Musika ta'limining asosiy tamoyillari

Musika ta'limining asosiy tamoyillari, o‘quvchilarning ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Ushbu tamoyillar, o‘qituvchilar va ta'lim muassasalari tomonidan qo‘llaniladigan yondashuvlar, metodologiyalar va strategiyalarni o‘z ichiga oladi. Musika ta'limida ijodkorlikni rivojlantirish, nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko‘nikmalarni ham talab qiladi. O‘quvchilarni musika san'atining turli jihatlarini bilan tanishtirish, ularning ijodiy fikrlashini rag‘batlantiradi va shaxsiy ifoda imkoniyatlarini kengaytiradi.

Musika ta'limida asosiy tamoyillardan biri, o‘quvchilarni individual va guruhli ijodiy faoliyatga jalb qilishdir. Bunday faoliyat, o‘quvchilarning o‘zlarini ifoda etishlariga, yangi g‘oyalar yaratishlariga va o‘zlarining musika uslublarini rivojlantirishlariga yordam beradi. Shuningdek, o‘zaro hamkorlik orqali o‘quvchilar bir-birlaridan o‘rganadilar, bu esa musiqiy muloqotni va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi. Musika ta'limida individual ijodkorlikni rag‘batlantirish, o‘quvchilarning o‘z qobiliyatlarini kashf etishga yordam beradi va ularga o‘z musiqalarini yaratish imkoniyatini beradi.

Yana bir muhim tamoyil, o‘quv jarayonida ko‘p qirrali yondashuvni qo‘llashdir. Musika ta'limi, nafaqat musika nazariyasini, balki boshqa san'at turlari, madaniyat va tarix bilan bog‘liq bo‘lgan bilimlarni ham o‘z ichiga olishi kerak. Bunday yondashuv, o‘quvchilarning musika san'atiga bo‘lgan qiziqishini oshiradi va ularning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini kengaytiradi. Musika va boshqa san'at turlari o‘rtasidagi bog‘lanishlar, o‘quvchilarga yangi g‘oyalar va ilhom manbalarini taqdim etadi, bu esa ularning ijodkorlik jarayonini yanada boyitadi.

Musika ta'limida interaktiv metodlardan foydalanish ham ijodkorlikni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. O‘quvchilarni turli interaktiv faoliyatlarga jalb qilish, ularning qiziqishini oshiradi va o‘zaro muloqot qilish imkoniyatini yaratadi. Interaktiv ta'lim metodlari, o‘quvchilarga o‘z fikrlarini erkin ifoda etish, yangi g‘oyalar ishlab chiqish va o‘zaro fikr almashish imkoniyatini beradi. Bu jarayon, o‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

Innovatsion usullar va ularning ta'siri. Maktab musiqa ta'limida innovatsion usullarni qo'llash, o'quvchilarning musiqiy qobiliyatlari va shaxsiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Innovatsion usullar, an'anaviy ta'lim metodlaridan farqli ravishda, o'quvchilarni faol ishtirok etishga, ularning ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bunday usullar orasida interaktiv o'yinlar, ko'p media resurslardan foydalanish, hamda loyiha asosidagi ta'lim metodlari keng tarqalgan. Ular orqali o'quvchilar musiqa nazariyasi va amaliyotini birlashtirib, o'zaro hamkorlikda ishlash imkoniyatiga ega bo'lishadi.

Interaktiv o'yinlar, masalan, o'quvchilarga musiqa asarlarini o'rganish jarayonida qiziqarli va ijodiy muhit yaratadi. Bunday o'yinlar orqali o'quvchilar nafaqat musiqiy bilimlarni egallaydilar, balki jamoaviy ish ko'nikmalarini ham rivojlantiradilar. O'yinlar o'quvchilarga o'zlarini musiqiy muhitda erkin his qilishlariga, o'z ijodlarini namoyish etishga imkon yaratadi. Bu esa, o'z navbatida, o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va ularni musiqaga yanada qiziqtiradi.

Ko'p media resurslardan foydalanish, masalan, videolar, audio yozuvlar va interaktiv dasturlar, o'quvchilarga musiqa ta'limini yanada boyitadi. Ushbu usul, o'quvchilarga turli musiqiy uslublarni va madaniyatlarni o'rganish imkonini beradi. O'quvchilar, bunday resurslar yordamida, musiqaning tarixiy va madaniy kontekstini yaxshiroq tushunadilar. Shuningdek, ko'p media resurslar o'quvchilarning e'tiborini jalb qilishda va ularning ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Loyiha asosidagi ta'lim metodlari, o'quvchilarga o'z musiqiy ijodlarini yaratish va amalga oshirish imkoniyatini beradi. Ushbu usul orqali o'quvchilar birgalikda musiqiy asarlarni ijod qilish, ularni sahnaga qo'yish va baholash jarayonlarida ishtirok etadilar. Bu jarayonlar o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish bilan birga, ularning jamoa ichida ishlash ko'nikmalarini ham mustahkamlaydi. Loyihalar orqali o'quvchilar o'z fikrlarini ifoda etish, boshqalar bilan muloqot qilish va o'zaro fikr almashish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

Innovatsion usullar ta'lim jarayonida shunchaki yangi yondashuvlar emas, balki o'quvchilarning umumiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadigan vositalardir. Musiqa ta'limida ushbu usullarni qo'llash, o'quvchilarning musiqiy qobiliyatlarini, ijodiy fikrlashlarini va o'zaro hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunday yondashuvlar orqali o'quvchilar o'zlarini musiqiy sohada erkin ifoda eta olishlari, yangi g'oyalar bilan chiqishlari va o'z ijodlarini namoyish etishlari mumkin.

Musiqa ta'limida innovatsion usullarni qo'llash, shuningdek, o'quvchilarning ijtimoiy va emosional rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'quvchilar bir-

birlari bilan muloqot qilib, o‘zaro fikr almashadilar, bu esa ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Musiqa orqali o‘z his-tuyg‘ularini ifoda etish imkoniyati o‘quvchilarga o‘zlarini yanada yaxshi anglashga yordam beradi va ularning emosional barqarorligini oshiradi.

Ijodkorlikni rivojlantirish metodikasi

Ijodkorlikni rivojlantirish metodikasi zamonaviy ta’lim jarayonida muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonda ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish va yangiliklarni yaratish qobiliyatlarini oshirish uchun turli metodikalar qo‘llaniladi. Ijodkorlikni rivojlantirishga qaratilgan metodikalar o‘quvchilarning o‘z fikrlarini mustaqil ravishda ifoda etish imkoniyatini yaratadi va ularning ijodiy qobiliyatlarini kengaytiradi. Bunday metodikalar, o‘z navbatida, o‘quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Ijodkorlikni rivojlantirishda qo‘llaniladigan metodikalar ichida interaktiv o‘quv usullari, loyiha asosidagi o‘qitish va multi-disciplinar yondashuvlar muhim o‘rin egallaydi. Interaktiv o‘quv usullari o‘quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi, bu esa ularning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini oshirishga yordam beradi. O‘quvchilar bir-birlari bilan fikr almashish, muammolarni birgalikda hal qilish va yangi g‘oyalarni ishlab chiqish jarayonida ijodiy yondashuvlarni qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Ushbu jarayonlar natijasida o‘quvchilar o‘z fikrlarini aniq va ravshan ifoda etish ko‘nikmalarini rivojlantiradilar.

Ijodkorlikni rivojlantirishda muhit ham muhim ahamiyatga ega. Ijodkorlikni qo‘llab-quvvatlaydigan muhit o‘quvchilarning o‘z fikrlarini erkin ifoda etishlariga, yangi g‘oyalarni yaratishga va o‘z ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. O‘quvchilarning ijodiy faoliyatini rag‘batlantirish uchun o‘qituvchilar innovatsion usullarni qo‘llashlari, shuningdek, o‘quvchilarning ijodiy jarayonlarini baholashda ijobiy yondashuvni tanlashlari zarur. Bu jarayonlar o‘quvchilarning o‘z-o‘zini anglash va ijodiy qobiliyatlarini yanada rivojlantirishga xizmat qiladi.

Amaliy tajribalar

Maktablarda innovatsion usullarni qo‘llash tajribalari va ularning natijalari ta’lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish maqsadida olib borilmoqda. O‘zbekiston ta’lim tizimida innovatsion yondashuvlar o‘quvchilarning bilim olish jarayoniga yangiliklar kiritish, o‘quv muhitini yaxshilash va ta’lim sifatini oshirishga qaratilgan. Bu jarayonlarda zamonaviy pedagogik texnologiyalar, multimedia vositalari va interaktiv o‘quv metodikalaridan foydalanish tajribalari keng tarqalmoqda. O‘quvchilarni faollashtirishga qaratilgan ushbu usullar, o‘quv jarayonining faqatgina nazariy bilimlarni olish bilan cheklanmasligini, balki amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishga ham xizmat qilishini ko‘rsatadi.

Shuningdek, innovatsion usullarni qo‘llash o‘qituvchilarning professional rivojlanishiga ham ta’sir ko‘rsatmoqda. O‘qituvchilar yangi pedagogik

texnologiyalarni o'zlashtirish, o'z darslarini yanada qiziqarli va samarali o'tkazish maqsadida doimiy ravishda o'z bilimlarini yangilab borishadi. Bunday jarayonlar o'qituvchilar orasida tajriba almashish va yangi yondashuvlarni joriy etish imkoniyatlarini yaratadi. Natijada, o'qituvchilarning pedagogik mahorati oshadi va ta'lim jarayonida sifat o'zgarishlari yuzaga keladi.

O'quvchilarning ijodiy faoliyatini baholash

O'quvchilarning ijodiy faoliyatini baholash ta'lim jarayonining ajralmas qismidir. Bu jarayon o'quvchilarning ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish va ularning individual xususiyatlarini aniqlashga yordam beradi. Ijodkorlikni baholashning samarali metodlari va mezonlari o'quvchilarning o'z-o'zini anglashiga, o'z fikrlarini ifodalashga va yangi g'oyalar yaratishga imkoniyat yaratadi. Ijodiy faoliyatni baholashda foydalaniladigan metodlar ichida observatsiya, loyiha asosida o'qitish, guruh ishlari va o'z-o'zini baholash kabi usullar muhim o'rin tutadi. Observatsiya metodida o'qituvchilar o'quvchilarni dars jarayonida qanday ijodiy fikr yuritayotganini va qanday muammolarni hal qilishga intilayotganini kuzatish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu jarayon davomida o'quvchilarning ijodiy fikrlash jarayoni, ularning g'oyalari va ularni amalga oshirishdagi qobiliyatlari to'g'risida ma'lumot to'playdilar.

Natijalar va tahlil

Tadqiqot davomida olingan natijalar shuni ko'rsatdiki, o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishda muhim omil sifatida o'zaro ta'sir va hamkorlik o'zni katta. O'quvchilar o'rtasidagi muloqot va fikr almashish jarayonlari, ijodiy g'oyalarni rivojlantirishda va amalga oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'zaro fikr almashish, o'quvchilarning o'z fikrlarini erkin ifoda etishlariga va yangi g'oyalarni yaratishlariga imkon beradi. Bu jarayonlar natijasida o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlari yanada takomillashadi va ularning estetik qadriyatlariga bo'lgan munosabati o'zgaradi.

Xulosa

Ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan innovatsion yondashuvlar, o'quv jarayonini takomillashtirish va ta'lim sifatini oshirish maqsadida muhim ahamiyatga ega. Maqolaning asosiy xulosalari shundan iboratki, ta'lim tizimida o'quvchilarning individual ehtiyojlari, qobiliyatlari va qiziqishlari inobatga olinishi zarur. O'quvchilarning har biri o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, ularni inobatga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etish, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishga, bilim va ko'nikmalarini yanada chuqurlashtirishga yordam beradi. Bunday sharoitda, o'qituvchilar o'zlarining pedagogik yondashuvlarini yangilab, zamonaviy texnologiyalarni va metodlarni qo'llashlari lozim.

Bundan tashqari, ta'limda innovatsion yondashuvlar, o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Ta'lim jarayonida muammoli vaziyatlar, amaliy loyihalar va interaktiv o'yinlar kabi metodlar qo'llanilishi, o'quvchilarning faolligini oshiradi va o'zaro hamkorlikni rivojlantiradi. Bu esa, o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini oshirishga, shuningdek, jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. O'quv jarayonida innovatsion texnologiyalarning qo'llanilishi, ta'limning sifatini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Masalan, onlayn ta'lim platformalari, virtual sinflar va multimedia vositalari o'quvchilarga yanada qiziqarli va interaktiv ta'lim muhitini taqdim etadi. Ushbu texnologiyalar yordamida o'quvchilar o'zlarining qiziqishlariga mos ravishda o'qish materiallarini tanlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shuningdek, bu texnologiyalar o'qituvchilarga ham o'z darslarini yanada samarali va qiziqarli tarzda o'tkazishga yordam beradi.

Maqolaning yakuniy xulosasi shundan iboratki, ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar, o'quvchilarning shaxsiy ehtiyojlarini qondirish va ta'lim sifatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'quvchilarni qiziqtiradigan va ularga mos ta'lim metodlarini qo'llash, ularning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, o'qituvchilar va ta'lim muassasalari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Botirkhanovich, S. B. (2024). The Structure of Kashkar Rubab, And Methods of Their Execution. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN*, 5(1), 19-22.
2. Shokirkhonov, B. (2026, February). DEVELOPMENT OF STUDENTS'PERFORMING AND MUSICAL ABILITIES THROUGH INSTRUMENTS. In *International Conference on Social Sciences & Humanities* (Vol. 2, No. 2, pp. 77-79).
3. Botirxonovich, S. B. (2025). MUSIQA NAZARIYASI FANIDAN TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIMINI TASHKIL ETISH METODIKASI. *FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities.*, 13(7), 139-150.
4. Toshmatov, G. U. O. (2026). Musiqa ta'limi jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari. *Science and Education*, 7(2), 195-201.
5. Тошматов, Ф., & Турдалиева, О. (2023). ТАЛАБАЛАРНИ МУСТАҚИЛ ИШЛАШГА ҚИЗИҚТИРИШ ОМИЛЛАРИ. Универсальная индексная библиотека Евразийского журнала академических исследований, 3(6), 162-166.
6. Olimjonovich, T. G., & Komiljanovna, D. G. (2022). The Importance of the Festival “East Songs” in the Introduction and Development of National Classical Music of the Peoples of the East. *Central Asian Journal of Theoretical and Applied Science*, 3(6), 195-199.
7. Abduraimov, S. (2024). METHODS OF USING PRACTICAL METHODS IN MUSIC CULTURE LESSONS IN HIGH SCHOOLS. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 3(6), 22-25.
8. Abduraimov, S. Z. (2024). MUSIQA TO 'GARAKLARI ASOSIDA O 'QUVCHILARDA MILLIY RUHIYAT TUSHUNCHALARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI. *Inter education & global study*, (5 (1)), 44-51.

9. Erdonov, S. B., Maxmudov, A. V., Abduraimov, O. S., Allamurotov, A. L., Mavlanov, B. J., & Mamatkasimov, O. T. (2023). On Reserves of *Hippophae rhamnoides* L. Fruit on the Territory of the Zarafshan National Nature Park of Uzbekistan. *American Journal of Plant Sciences*, 14, 946-954.
10. Asrakulova, A. (2025). ECONOMIC VIEWS OF ABU NASR FORABI. *Инновационные исследования в науке*, 4(2), 65-68.
11. Nabievna, A. A. (2025). ECONOMIC THOUGHTS OF YUSUF KHOS KHOJIB. *Web of Humanities: Journal of Social Science and Humanitarian Research*, 3(2), 212-214.
12. Asrakulova, A. (2025, February). HISTORICAL-PHILOSOPHICAL AND PUBLIC ADMINISTRATION ISSUES IN NIZAMULMULK'S "SIYOSATNOMA". In *Международная конференция академических наук* (Vol. 4, No. 2, pp. 85-88).
13. Jurayeva, G. (2025). TALABALARNING O'ZBEK XALQ CHOLG'ULARIDA IJROCHILIK MAHORATLARINI OSHIRISHDA USTOZ-SHOGIRD AN'ANALARINING O'RNI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 535538.
14. Jurayeva, G. (2024). MUSIQA FANIDA XALQ CHOLG'ULARINI O'RGATISHDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH. *Universal Science Perspectives International Scientific Practical Journal*, 1(1).
15. Jo'Rayeva, G. Z. Q. (2026). STEM yondashuvi asosida musiqa nazariyasi ta'limini rivojlantirish yo'llari. *Science and Education*, 7(2), 169-174.
16. Akhmedov, B. (2026, February). THE ROLE OF MUSIC IN THE FORMATION OF PERSONALITY. In *International Conference on Social Sciences & Humanities* (Vol. 2, No. 2, pp. 72-76).
17. Akhmedov, B. (2026, February). TECHNICAL AND EXPRESSIVE ASPECTS OF THE CONDUCTING APPARATUS. In *International Conference on Social Sciences & Humanities* (Vol. 2, No. 2, pp. 68-71).
18. Ahmedov, B. S. (2026). Umumta'lim maktablari musiqa darslarida musiqa tinglash jarayonining metodik asoslari. *Science and Education*, 7(2), 182-187.
19. Tajiboyev, E. (2025). O'ZBEK MILLIY QADRIYATLARINING TARIXIY MEROSI VA ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O'RNI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3).
20. Tajiboev, E. (2025). ORGANIZATION OF AN OUT-OF-CLASS MUSIC CLUB IN COMPREHENSIVE SECONDARY SCHOOLS. *Развитие и инновации в науке*, 4(2), 13-16.
21. Tajiboyev, E. M. (2026). Scientific and pedagogical foundations of developing the skills of listening to national music in higher education system. *Science and Education*, 7(1), 1038-1043.
22. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). O'quvchilarning STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llash asosida muammolarni yechish ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi. *Science and Education*, 7(2), 157-161.
23. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). Musiqiy mashg'ulotlar orqali talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi. *Science and Education*, 7(3), 388-391.
24. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). Musiqa ta'limida STEM texnologiyalari va milliy musiqa integratsiyasi. *Science and Education*, 7(3), 392-395.
25. Odilova, G. O. (2026). Musiqa ta'limi yo'nalishi talabalarida ritmik kompetensiyani rivojlantirishning metodik asoslari. *Science and Education*, 7(1), 960-965.

26. Odilova, G. (2025). MUSIQA MADANIYATI DARSLARIDA BOLALAR BILAN ISHLASHDA MULOQOT TEXNOLOGIYASIDA. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 367-370.
27. Odilova, G. O. (2026). Musiqa ta’limi orqali bolaga emotsional yondashish tendensiyalari. *Science and Education*, 7(2), 162-168.
28. Gaziyeu, J. J. (2021). STYLISTIC FEATURES OF THE WORK OF FRANZ JOSEPH HAYDN. In *АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 215-217).
29. JURAKHONOVICH, G. J., & KARIMBERDIEVICH, R. K. Renewing the System of the Country and the Role and Significance of Art and Culture in Today's New Level of Modernization in Our Life. *JournalNX*, 6(05), 7-9.
30. Joraxanovich, G. J. (2025). XIX ASR OHIRI XX ASR BOSHLARIDA YEVROPADA MUSIQA PSIXOLOGIYASI RIVOJLANISHI. *Научный Импульс*, 4(37), 157-161.
31. Muhammadjon o‘g, O. R. A. (2025, December). RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA PEDAGOGIKA YO ‘NALISHI TALABALARI KREATIV FIKRLASH KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING INNOVATSION METODIKASI. In *Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus* (Vol. 1, No. 1, pp. 1156-1159).
32. Muhammadjon o‘g, O. R. A. (2025). MUSIQA TA’LIMINI BARCHA TALABALAR UCHUN INKLYUZIV TARTIBDA TASHKIL ETISH. “Iqtidorli talabalar ilmiy xabarlari” ilmiy-uslubiy jurnali, 1(2), 3-9.